

Nr 11.

Av herr **Wangson, Otto**, angående statens övertagande av kostnaderna för fattigvård åt å alkoholistanstalt internerads familj.

I samhällets kamp mot alkoholismen intar *alkoholistvården* ett framträdande rum. Den gällande lagstiftningen om alkoholistvård innehåller en rad föreskrifter, syftande dels till att om möjligt återföra alkoholmissbrukaren själv till ett nyktert och ordentligt levnadssätt och dels till att skydda hans omgivning och allmänheten mot de skadliga, ofta förödande följderna av hans alkoholmissbruk. I sista hand skall, då andra åtgärder visat sig verkningslösa eller från början framstå som utsiktslösa, internering av alkoholmissbrukaren å för hans lämpliga behandling upprättade anstalter äga rum. Huvudparten av kostnaderna för denna anstaltsvård bestrides av staten, vilket får sägas vara i sin ordning, då ju staten drar stora inkomster av rusdryckshanteringen. Emellertid kan det icke påstås, att samhället på ett tillfredsställande sätt sörjer för alkoholismens allra mest oskyldiga offer, nämligen *alkoholmissbrukarens familj*. Till de lidanden och umbäranden, som denna får vidkännas på grund av familjefaderns rusdrycksmissbruk, kommer hotet om en fullständig ekonomisk katastrof vid hans internering.

Ett dylikt förhållande synes varken rättvist eller rimligt. Då samhället, ytterst till sitt skyddande, vidtar en i den personliga friheten så djupt ingripande åtgärd som tvångsinternering, varigenom vederbörande ju berövas sin försörjningsförmåga under vårdtiden, borde det därmed också vara skyldigt att överta ej endast den internerades försörjning å anstalten utan också hans försörjningsplikt mot åtminstone de närmaste anhöriga. Och även där en (mer eller mindre) frivillig internering förekommer, synes samhället skäligen böra svara för att den internerades familj erhåller försörjning under interneringstiden.

Det är sant, att detta på sätt och vis redan sker — genom fattigvården. Denna ordning är emellertid för just dessa fall knappast tillfredsställande. Statsmakterna ha under senare tid vid upprepade tillfällen, i ord och handling, utdömt fattigvården såsom en icke lämplig understödsform för särskilda kategorier värdiga behövande. Sant är också, att fattigvården i sin nuvarande konstruktion och i sin ännu på många håll gängse tillämpning icke fyller en ny tids krav på effektiv försörjning i värdiga former. Det synes som om goda skäl funnes att tillerkänna jämväl nu ifrågavarande understödskategori, d. v. s. alkoholmissbrukarens familj, en i understödssavseende privilegierad ställning. Obillig även mot den internerade är för övrigt den nu gällande ordningen i så måtto, att han icke i princip är tillerkänd den be-

frielse från återbetalningsskyldighet för under interneringstiden utgiven fattigvård, som enligt särskilt stadgande tillförsäkras de grovt försumliga, lata eller liknöjda familjeförsörjare, vilka intagas å arbetshem.

Förutom rena billighetsskäl gentemot den internerades familj tala också vägande synpunkter av annan art för en omläggning av den nuvarande understödsordningen. Denna är nämligen ej heller ur *kommunernas* synpunkt tillfredsställande och lägger dessutom hinder i vägen för en av lagstiftningen åsyftad rationell och effektiv alkoholistvård.

Det har förut erinrats om att staten bestrider för de tvångsinternerade hela och för övriga huvudparten av vårdskostnaderna. Dessa utgöra emellertid, där den internerade har familj, endast den mindre delen av samhällets totalkostnader till följd av interneringen: huvudparten få i själva verket kommunerna bära. Att dessa anse detta förhållande orättvist är begripligt, och man kan knappast förneka, att staten här på dem överflyttat förpliktelser, som rätteligen bort åligga densamma. Men bortsett härifrån och oberoende härav leder sagda förhållande till just ur *vårdssynpunkt* beklagliga konsekvenser. Det har från nykterhetsnämndshåll särskilt å mindre orter framhållits, att den omständigheten, att kommunerna ådragas ofta dryga utgifter för fattigvård till den internerades familj, mången gång avhåller nämnderna från att tillgripa åtgärder, som eljest — ur *vårdssynpunkt* — varit väl motiverade. Den gällande understödsordningen utgör följaktligen en hämsko på en rationell och effektiv nykterhetsvårdande verksamhet och motverkar på så vis alkoholistlagstiftningens syfte.

Ur samtliga här anförda synpunkter framstår det som ett starkt önskemål, att staten ikläder sig åtminstone huvudparten av kostnaderna för jämväl vården av de å alkoholistanstalt intagnas familjer. Denna vård bör ej heller äga fattigvårds karaktär — varmed icke är sagt, att understödsverksamheten inte lämpligen bör handhas av det för sådan verksamhet redan existerande samhälleliga organet, eller fattigvårdsstyrelsen. Därom, liksom om den föreslagna nya understödsformens närmare konstruktion och innehåll, torde en blivande utredning kunna ge besked.

Med hänvisning till vad här anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande överflyttning å staten av hela eller huvudparten av kommunernas nuvarande kostnad för fattigvård åt å alkoholistanstalt internerads familj, därvid samtidigt bör övervägas huruvida samhällets hjälp till sådan familj lämpligen kan lämnas i annan form än fattigvård och i varje fall utan återbetalningsskyldighet.

Stockholm den 16 januari 1937.

Otto R. Wangson.